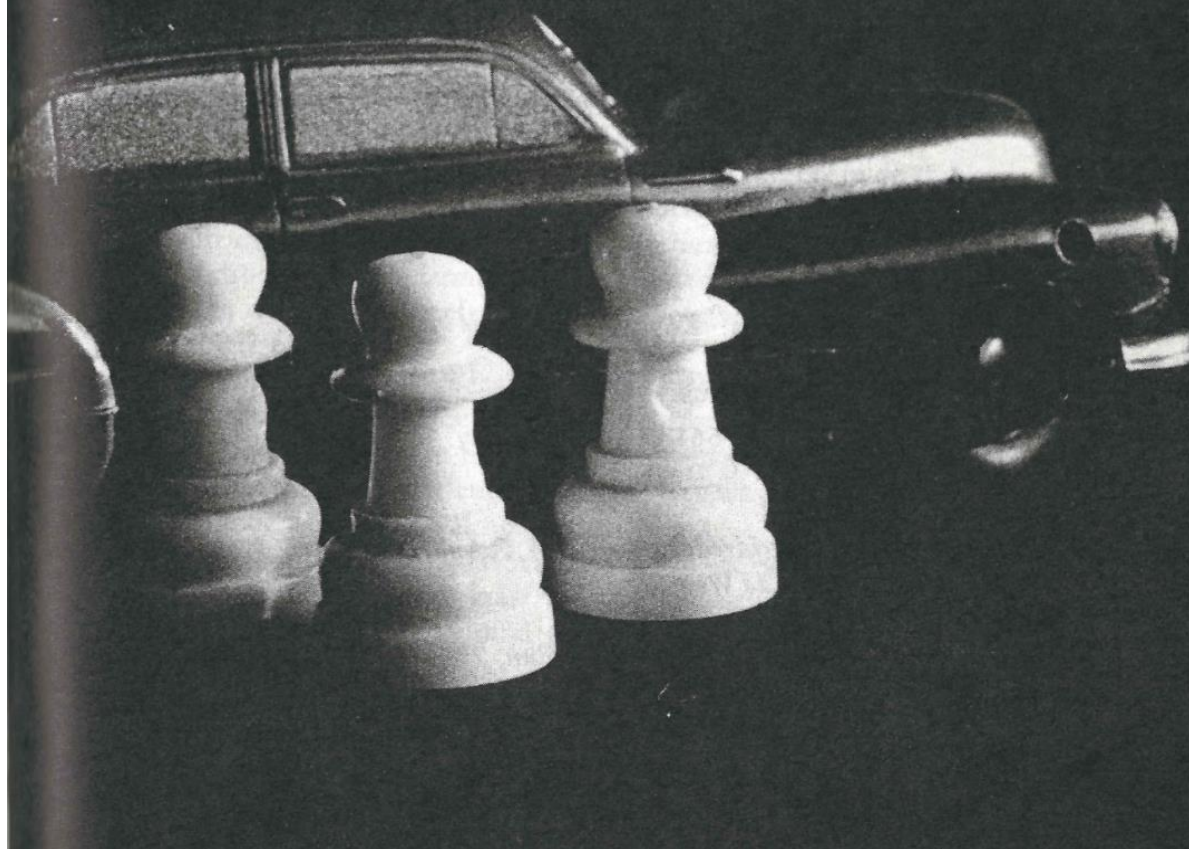

schaakbulletin 155

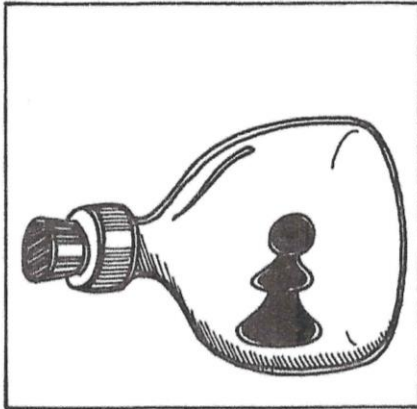

Tim Krabbé: Micro nieuws

**Chess Challenger Voice – Sargon 2.5 – Chess Challenger Sensory Voice
Sargon 3.5 – Boris Experimental – Chess Champion Super System III – Boris Handroid**

(Bron: Schaakbulletin nummer 155 – oktober 1980) (photo copyright © by www.schaakcomputers.nl/) (600 dpi)

MICRO NIEUWS

Tim Krabbé

In SB 148 schreef ik dat de Chess Challenger 'Voice' de sterkste microschaakcomputer was en in SB 152 dat *Sargon* hem had opgevolgd. Nu de nieuwe Chess Challenger uit is, de 'Sensory Voice' (fl.999) kan ik zeggen: *Sargon* is nog steeds de beste, met kop en schouders.

Ik weet natuurlijk dat een Chess Challenger, die in diverse publicaties ook met 'Sensory' werd aangeduid, in september in Londen met 5 uit 5 de eerste officiële wereldkampioen der micro's is geworden., voor o.a. vier verschillende versies van *Sargon*, waaronder het winkelmodel 2.5. Ook weet ik dat dezelfde Chess Challenger in Amerika ongeveer gelijktijdig het eerste Amerikaanse micro-kampioenschap won, daar met 4 uit 4, en eveneens voor een aantal *Sargons*. 9 uit 9 dus, ongelooflijk, en toen kort na deze resultaten de Chess Challenger Sensory Voice uitkwam was mijn teleurstelling dan ook enorm toen bleek dat zijn programma a) niets te maken had met dat van de wereld/Amerikaanse kampioen en b) slechts weinig sterker was dan dat van de gewone Voice.

Het programma van de kampioenschallenger is hoogstwaarschijnlijk wat de nieuwe *Sargon 3.5* module had

moeten worden. We krijgen namelijk in deze afdeling van de schaakwereld te maken met sensationele transfers onzichtbare nog wel. Chafitz heeft ruzie met Applied Concepts gekregen, over de rechten van *Sargon*; *Sargon* is voorgoed herdoopt in Boris, maar zijn ziel, het echtpaar Spracklen, is opgekocht door Fidelity, producent van de Chess Challengers. Dollars voeren nu de boventoon en nooit werd deze wending van het schaakspel fraaier gesymboliseerd dan in de uitdagingmatch, na het toernooi in Londen, tussen de vernieuwers een en twee Chess Challenger en Boris 'Experimental'. Daar zaten ze dan tegenover elkaar, Sid Samole en Terry Knight, een stapel geld à f. 10.000 tussen ze in, en ze hoefden nu ook echt nergens anders meer aan te denken dan aan dat geld.

De kwaliteit in dit toernooi was laag. Persoonlijk leef ik al te zeer in de space age om nog met zettenreeksen geconfronteerd te worden als **1 d4 d5 2 e4 de4 3 Kd2 Dd4: 4 Ke1** (Rook-Vega 1.7). Later in deze partij stond wit weer goed. Albatros-Gambiet '80 heeft ook furore gemaakt: **1 c4 Pf6 2 Pc3 d5 3 cd5 Pd5: 4 e4 Pc3: 5 Df3 Pa2: 6 d4 Pc1: 7 Tc1: Dd4: 8 Tc7: Pc6 9 Tc8: Tc8:**, enz. (Gambiet won; het is een programma van de Nederlander Rens en het werd tenslotte zowaar gedeeld derde, vóór de beide gewone *Sargons*).

Zonder veel bijzonders te laten zien waren Boris X en CC op 2 uit 2 gekomen. Boris had een partij gewonnen in 1 zet wegens panne van de tegenstander en de tweede wegens tijdsverschijding in gelijke stelling. CC had een redelijke overwinning behaald, plus een gelukkige tegen het zwakke programma Viktor, dat na een stukoffer gewonnen spel had gehad. In de

Tim Krabbé: Micro nieuws

**Chess Challenger Voice – Sargon 2.5 – Chess Challenger Sensory Voice
Sargon 3.5 – Boris Experimental – Chess Champion Super System III – Boris Handroid**

(Bron: Schaakbulletin nummer 155 – oktober 1980) (photo copyright © by www.schaakcomputers.nl/) (600 dpi)

derde ronde moesten ze tegen elkaar. Na 98 zetten stond Boris X mat, maar een partij uit een stuk was het niet geweest. Challenger overspeelde Boris in de opening, zette niet door, gaf een stuk weg, met welk voordeel Boris 50 zetten lang niets wist aan te vangen, waarna hij zo begon te schut-teren dat Challenger nog won. (Zie voor de zetten het artikel van Jaap v.d. Herik in Schakend Nederland van oktober, blz. 317).

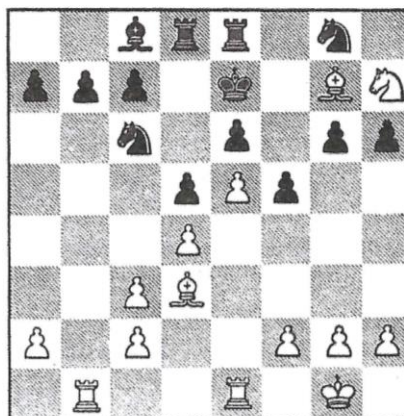
De overige twee partijen wonnen de twee zonder grote problemen, waar- mee Chess Challenger dan wereldkam- pioen was. Zijn baas, Sid Samole nam daarna voor £ 2500 de uitdaging van Boris X aan. Het zou een best of three worden, waarbij de toernooipartij als eerste meetelde. CC begon dus met een voorsprong, een redelijke eis ech- ter van Samole die immers geheel on- nodig het prestige van zijn juist vero- verde titel op het spel zette.

Boris X-CC (Tempo net als in het ge- hele toernooi. 30 zetten per uur) 1 d4 d5 2 c4 e6 3 Pc3 Pf6 4 Pf3 Le7 5 Lg5 0-0 6 e3 Pbd7 7 Le2 Pb6 8 c5 Pc4? 9 Lc4: dc4 10 Da4 Ld7 11 Dc4: Lc6 12 0-0-0 Lf3: 13 gf3 h6 14 Lf4 Pd5 15 Pd5: ed5 16 Db4 b6 17 Tg1 g5? 18 Dc3 Kh8 19 Lg3 c6 20 cb6 Db6: 21 Le5 f6 22 Lg3 Tac8 23 Kb1 Tfd8 24 e4 Lb4 25 De3 c5 26 dc5 Lc5: 27 De2 d4? 28 f4 Ld6 29 e5 gf4 30 Lf4: fe5? 31 Le5: Le5: 32 De5: Df6 33 Df6: Kh7 34 Dg7 mat 1 - 0

Voor de beslissende partij werd om de kleur geloot.

CC-Boris X: 1 e4 e6 2 d4 d5 3 Pc3 Lb4 4 e5 Pc6 5 Dg4 g6 6 Pf3 f5 7 Dg5 Lc3: 8 bc3 Pge7 9 Dh6 Kf7 10 Lg5 Df8 11 Df8: Tf8: 12 Ld3 Ld7 13 0-0 Tad8 14 Tb1 Lc8 15 Lh6 Tfe8 16 Te1

Pg8 17 Pg5 Ke7 18 Lg7 h6 19 Ph7

19 .. Kf7 20 Lf6 Pf6: 21 Pf6: Te7 22 h4 b6 23 h5 g5 24 g3 a6 25 f3 Pa5 26 g4 b5 27 Kg2 Pc4 28 Lc4: dc4 29 gf5 ef5 30 d5 Lb7 31 Tbd1 Lc8 32 Kf2 a5 33 Tdb1 c6 34 dc6 'Td2 35 Kg1 La6 36 Pd7 Tc2: 37 e6! Ke8 38 Pf6 Kf8 39 Pd5 Ta7 40 e7 Ke8 41 Pf6 Kf7 42 e8D Kg7 43 Dg6 Kf8 44 Te8 mat 1 - 0

In het kampioenschap van *Amerika* voor micro's, eveneens in de eerste week van september in San Jose (Ca) gehouden, won Chess Challenger op dezelfde manier, nu echter zonder Boris X te zijn tegengekomen. In de eerste ronde won hij niet onaardig van Atari.

Chess Challenger-Atari: 1 d4 d5 2 c4 dc4 3 Pf3 Pc6 4 e4 Lg4 5 Lc4: e5 6 Db3 Lb4 7 Ld2 Lf3: 8 Lf7: Kf8 9 Lb4: Pb4: 10 Lg8: De7 11 Df3: Kg8 12 Db3 Kf8 13 de5 Tad8 14 0-0 Pd3 15 e6 Pc5 16 Df3 Df6 17 Da3 De5 18 f4 Dd4 19 Tf2 b5 20 Pd2 Td6 21 Pf3 Dc4 22 b3 Dc3 23 Tac1 en wit won 1 - 0

Atari is het video-schaakspel waar Hans Böhm concessionair voor Neder- land van is geworden.

Chess Challenger won ook in de twee- de ronde een redelijke partij, maar Bo-

Tim Krabbé: Micro nieuws

Chess Challenger Voice – Sargon 2.5 – Chess Challenger Sensory Voice
Sargon 3.5 – Boris Experimental – Chess Champion Super System III – Boris Handroid

(Bron: Schaakbulletin nummer 155 – oktober 1980) (photo copyright © by www.schaakcomputers.nl/) (600 dpi)

ris X moest hier remise afstaan aan een oude bekende, de Chess Champion Super System III, hier meespelelend onder de naam Tryoms. Boris stond tot in het verre einspel gewoon een stuk achter, maar SS III wist er niets mee aan te vangen. In de volgende ronde werd Boris X toch uitgeschakeld door Mychess.

Chess Challenger speelde met wit tegen de gewone Sargon alias Boris (2.5)
1 e4 e5 2 Pf3 Pf6 3 Pe5: d6 4 Pf3 Pe4: 5 De2 De7 6 d3 Pf6 7 Pc3 Pc6 8 Lg5 Le6 9 Pe4 0-0-0 10 d4 Lc4 11 Lf6: gf6 12 Pd6: Td6: 13 De7: Le7: 14 Lc4: Pd4: 15 Pd4: Td4: 16 Lf7: Te4 en wit heeft een pion gewonnen maar staat slecht. Maar na een eindspel dat geheel aan beide contrahenten voorbij leek te gaan bleek wit toch te winnen.

Nu moest de beslissing in de laatste ronde vallen tussen Chess Challenger en SS III, die zowaar 2.5 uit 3 had. Dat had spannend kunnen worden maar helaas, SS III had het ongeluk in een van zijn eigen openingsspecialiteiten terecht te komen.

SS III—CC: 1 e4 e5 2 d4 ed4 3 Dd4: Pc6 4 Dd5 Pf6 5 Df5 d5 6 Df3 de4 7 De3 Lb4 en na 21 zetten stond wit mat. Zo was CC dus ook kampioen van Amerika.

Iets later in September werd in Lins (Oostenrijk) ditzelfde Chess Challenger programma in het echte computerwereldkampioenschap (gewonnen door Belle) 18e en laatste, met 0.5 uit 4. Ook over dit toernooi lees ik weer krantenberichten waarin hij wordt aangeduid met 'Sensory' maar nogmaals, met het zojuist verschenen serie apparaat Chess Challenger Sensory Voice heeft dit programma niets te maken. Dat valt gemakkelijk te controleren door eindelijk eens te profiteren van het gebrek aan variatie en de

partijen van de micro-kampioen op de CCSV na te spelen. Dat lukt niet, hij doet andere zetten.

Ik organiseerde een match tussen CCSV op zijn hoogste nivo (9; met ingedrukte 'strong'-toets) en Sargon (4-'best'). De denktijd-verhouding kwam zo op ongeveer 1:4 ten nadele van Sargon, die desondanks won met 3.5-2.5. Al ben ik daar niet helemaal zeker van. Want de match was bedoeld over 10 partijen, en die won CCSV met 5.5-4.5. Alleen won hij daarbij viermaal exact dezelfde partij, terwijl Sargon één partij tweemaal won. Wat moest ik dáár nu weer mee? Het leek mij niet onredelijk die oneigenlijke 3-1 van de uitslag af te trekken. Gezien het tijdsverschil, en de meeste van de partijen, is het overwicht van Sargon ook verder zonneklaar. Ik geef ze alle zes, voor geïnteresseerde kopers is het de beste graadmeter.

Partij 1. Sargon (4)—CCSV (9): **1 c4 Pf6 2 Pc3 d5 3 cd5 Pd5: 4 e4 Pc3: 5 dc3 Dd1: 6 Kd1: Ld7 7 Lf4 c5 8 Pf3 Pc6 9 Ld3 e6 10 Pe5 Le7 11 Pd7: Kd7: 12 Te1 e5 13 Ld2 Td8 14 Te3 Lg5 15 Tf3 Ld2: 16 Kd2: Ke6 17 b3 a6 18 Te1 b5 19 T1e3?? c4 20 Tg3 Td3: 21 Td3: cd3 22 Tg7: Kf6 23 Tg3 Td8 24 Tf3 Ke6 25 Td3: Td3: 26 Kd3: Kd6 27 g3 Pa5 28 h4 Pb7 29 b4 a5 30 a3 Ke6 31 f4 ab4 32 f5 Kd6 33 ab4 Kc6 34 g4 h6 35 g5 hg5 36 hg5? Pd6 37 g6 fg6 38 fg6 Pc8 39 g7 Pe7 40 c4 bc4 41 Kc4: Pg8 42 b5 Kd6 43 b6 Kc6 44 b7 Kb7: 45 Kd5 Pf6 46 Ke5: Pg8 47 Kd5? Kc7 48 Ke6 Kc6 49 Kf7 Kc5?? ('Most unusual', merkte Sargon op) 50 Kg8: en mat op de 59e zet. **1 - 0****

Tijd Sargon: 39 min. Tijd CCSV: 3 u 30 min.

Partij 2. CCSV (9)—Sargon (4): **1 e4**

Tim Krabbé: Micro nieuws

Chess Challenger Voice – Sargon 2.5 – Chess Challenger Sensory Voice
 Sargon 3.5 – Boris Experimental – Chess Champion Super System III – Boris Handroid

(Bron: Schaakbulletin nummer 155 – oktober 1980) (photo copyright © by www.schaakcomputers.nl/) (600 dpi)

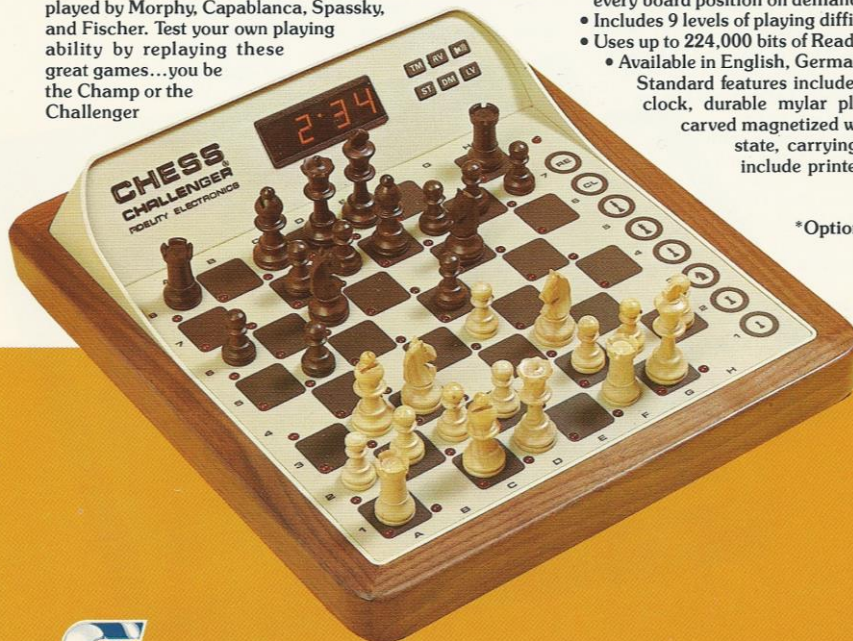

FIDELITY

THE THINKING CHESS GAME THAT SPEAKS TO YOU... AND "SEES" EVERY MOVE YOU MAKE! SPEAKS FOUR DIFFERENT LANGUAGES.

VOICE SENSORY CHALLENGER® includes a sophisticated "brain" that not only thinks and speaks... it actually "sees" every piece and automatically enters your move.

- No display window; each square automatically illuminates to indicate your from and to moves.
- No keyboard; each move is automatically entered in the Computer's "brain" when a piece is moved from one square to another.
- Computerized chess clock—tells the time remaining for each player, or tells elapsed time of the game.
- Improved book openings—select from a large repertoire of 64 book opening variations averaging 15 moves into the game. Variations selected reflect a mix of Master Practice, Average Tournament, and social "club" play. Opening variations are divided equally between open games and closed games.
- Duplicates 64 of the world's greatest games, including games played by Morphy, Capablanca, Spassky, and Fischer. Test your own playing ability by replaying these great games... you be the Champ or the Challenger

VOICE SENSORY CHESS CHALLENGER®

...make the right move and the Computer will score a point for you. Make the wrong move, and the Computer will show you the way the master played it.

- Teaches you how to play chess. Press one of the piece keys, and VOICE SENSORY CHALLENGER® will illuminate the path to graphically illustrate how that piece could be moved.
- Full 50-word voice vocabulary—tells you all of its moves and repeats all of your moves. Calls out every capture, and repeats every board position on demand.
- Includes 9 levels of playing difficulty plus an infinite level.
- Uses up to 224,000 bits of Read Only Memory.
- Available in English, German, French, or Spanish.*

Standard features include solid walnut housing, chess clock, durable mylar plastic playing surface, hand carved magnetized wood chess pieces, 100% solid state, carrying case. Optional accessories include printer that can provide a graphic printout of every move.

*Optional

VSC

FIDELITY ELECTRONICS, LTD.

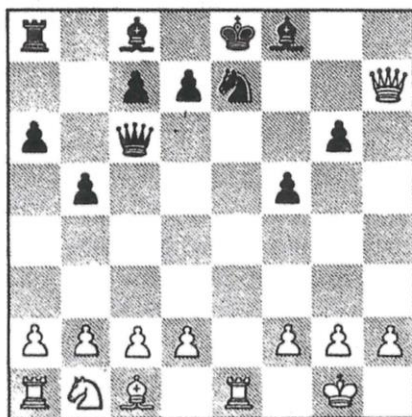
8800 N.W. 36th STREET, MIAMI, FLORIDA 33178, 305-888-1000, TELEX 51-5174, TWX: 810-848-7050, Cable Address: FIDONICS MIA

Fidelity Voice Sensory Chess Challenger (release 1980)

(photo copyright © by www.schaakcomputers.nl/)

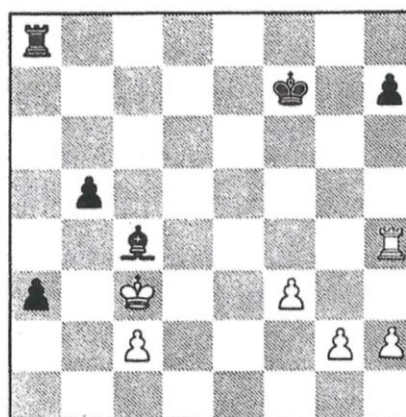
e5 2 Pf3 Pc6 3 Lb5 a6 4 La4 Pf6 5 0-0
 b5 6 Lb3 Pe4: 7 Ld5 f5 8 Pe5: Df6
 9 Pf7 Tg8 10 Pd6 Dd6:? (Na 10 ..
 Ld6: zou eerder zwart beter staan) 11
 Lg8: Pf6 12 Lh7: Pe7! 13 Te1 Ph7:?
 14 Dh5 g6 15 Dh7: Dc6

16 g3?? (Volkomen onbegrijpelijk. Of
 ziet hij de dubbele aanval op g2 na ..
 Lb7 en haalt hij deze pion daarom
 vast weg?) 16 .. Lb7 17 f3? Dc5??
 (Ziet af van 17 .. Df3:, niet wegens
 het inderdaad lastige 18 Te7:, maar
 ongetwijfeld vanwege 18 Dg6:? waar-
 na echter 18 .. Kd8 meteen zou win-
 nen) 18 Kg2 Dc6 (Dreigt 19 .. Df3:)
 19 Kh3 f4?! 20 c3 a5? 21 d4 fg3 22
 hg3 Df6 23 f4 Le4 24 Pd2 De6 25
 Kh2 d5 26 Pe4: de4 27 Dh8! Pc6 28
 Dh3 Dd5 29 Dg2 Dh5 30 Kg1 Dd5
 31 Te4: Le7 32 Ld2 0-0-0 33 Tae1
 Da2: 34 Te6! Td6 35 Td6: cd6
 36 Dc6: en mat in 65. 1 - 0
 Tijd CCSV: 4 u 11 min. Tijd Sargon:
 1 u 22 min.

Partij 3. Sargon (4)—CCSV (9): 1 e4
 e6 2 d4 d5 3 Pc3 Lb4 4 Lb5 c6 5 Ld3
 Lc3: 6 bc3 Pe7 7 Dg4 0-0 8 Lh6 Pg6
 9 Lg5 e5! 10 Dg3 f6 11 Ld2 de4 12
 Le4: f5 13 Ld3 ed4 14 Pe2 dc3 15
 Lc4 Kh8 16 Dc3: b5 17 Lb5:?!
 (17 .. cb5 18 Df3 Db6 19 Da8: Lb7
 met dameverlies ligt buiten de hori-
 zon) 17 .. Dd5 (Maar nu ook nog) 18

Lh6 De5 19 De5: Pe5: 20 Lf4 cb5
 21 Le5: Te8 22 Lb8: Tb8: 23 0-0-0
 Le6 24 Pd4 La2: 25 Pf5: Tf8 26
 Pg7:?? Kg7: 27 Td7 Tf7 28 T1d1 Ta8
 29 T1d6 Td7: 30 Td7: Kg6 31 Td6
 Kf7 32 Td7 Kg8 33 Kb2 Lc4 34 f3 a5
 35 Kc3 a4 36 Td4 a3 37 Tg4? Kf7?
 38 Th4.

38 .. Kg6? en hier nam deze partij een
 absurde en beschamende wending.
 Hoewel hij zeker dertig maal de kans
 kreeg en Sargon het even vaak als hint
 gaf, weigerde zwart standvastig met
 a3-a2 door te stoten. Misschien stond
 er in zijn programma dat je pionnen
 niet op de kleur van je eigen loper
 moet zetten. Hoe dan ook, de witte
 toren en de zwarte koning zwierven
 gezamenlijk over het bord als twee rol-
 stenen tot ze rond de 95e zet medelij-
 den met mij kregen en een zetten-
 herhaling aangingen. remise
 Tijd Sargon: 1 u. 38 min. Tijd CCSV:
 6 u. 07 min.

Partij 4. CCSV (9)—Sargon (4): 1 e4
 e5 2 Pf3 Pc6 3 Lb5 a6 4 La4 Pf6 5 0-0
 b5 6 Lb3 Pe4: 7 Ld5 f5, enz. Ik con-
 troleerde het nog tot de 30e zet, maar
 beide computers bleven partij 2 kopie-
 ren met tot op de seconde nauwkeu-
 rige denktijden. 1 - 0

Partij 5. Sargon (4)—CCSV (9). Hier

Tim Krabbé: Micro nieuws

Chess Challenger Voice – Sargon 2.5 – Chess Challenger Sensory Voice
 Sargon 3.5 – Boris Experimental – Chess Champion Super System III – Boris Handroid

(Bron: Schaakbulletin nummer 155 – oktober 1980) (photo copyright © by www.schaakcomputers.nl/) (600 dpi)

werd partij 1 minitiously herhaald. 1 - 0

Partij 6. CCSV (9)–Sargon (4). Ditmaal toonden de beide tegenstanders hun wens die leuke partij 2 nog eens te spelen. 1 - 0

Partij 7. Sargon (4)–CCSV (9): 1 c4 Pf6 2 Pf3 d5 3 cd5 Dd5: 4 Pc3 Da5 5 d4 Pc6 6 d5 Pb4 7 e4 c6 8 Le3 cd5 9 a3 Pa6 10 Lb5 Kd8 11 Pe5 Le6 12 ed5 Pd5: 13 Pc4 Dc7 14 Pd5: Ld5: 15 Dd5: Kc8 16 La6: e6 17 De4 Dd7 18 Pa5 Kd8 19 Td1 Lb4 20 ab4 Dd1: 21 Kd1: Kd7 22 Lb5 Kd8 23 Db7: en mat. 1 - 0
Tijd Sargon: 1 u. 17 min. Tijd CCSV 2 u. 57 min. Een vlekkeloos partijtje van Sargon tenzij 7 .. of 8 .. Pe4: mogelijk was.

Partij 8. CCSV (9)–Sargon (4): 1 e4 e6 2 d4 d5 3 Pd2 Pf6 4 e5 Pg8 5 Lb5 Ld7 6 Ld3 Pc6 7 Pf3 Lb4 8 c3 Lf8 9 0-0 De7 10 Pe1 f6 11 Dh5 Df7 12 Df7: Kf7: 13 Pf3 fe5 14 Pe5: Pe5: 15 de5 Pe7 16 Pb3 Pf5 17 Lf5: ef5 18 Td1 c6 19 Lf4 Le7 20 Td4 g5 21 Ld2 f4 22 Te1 Thd8 23 Lc1 Le6 24 f3 c5 25 Td3 Lf5 26 T3d1 a5 27 Pd2 (De kroon op het zelfopvouwen) 27 .. Lc2 28 Pf1 Ld1: en zwart won regelmatig (mat na 73 zetten) 0 - 1
Tijd CCSV: 1.53. Tijd Sargon 1.13.

Partij 9. Sargon (4)–CCSV(9): 1 d4 f5 2 c4 Pf6 3 Pc3 e6 4 Lg5 Pc6 5 Pf3 Lb4 6 d5 Lc3: 7 bc3 Pa5 8 Da4 c6 9 Lf6: gf6 10 0-0-0? d6! 11 Db4? c5 12 Da3 Ld7 13 de6 Le6: 14 e3 0-0 15 Da4 Db6 16 Ld3 Pc6 17 Dc2 Da6 18 Ph4 Lc4: 19 Lf5: Tf7 20 Td6:La2: 21 Thd1 Lc4 22 Db2 Te8 23 Pf3 Le2 24 Le6 Ld1: 25 Lf7: Kf7: 26 Td1: Pa5 27 Dc2 Kg8 28 Da4 Tf8 29 Dg4 Kh8 30 Dd7 De2 31 Dd6 Pb3 32 Kb1 Kg7 33 Dg3 Kh8 34 Dd6 Kg7 35 Dd7

Tf7 36 Dd5 Pd4 37 Td2 Db5 38 Tb2 Df1 39 Ka2 Da6 40 Kb1 Pf3: 41 gf3 Df1 42 Ka2 b6 43 h4 Dc1 44 Kb3 a5 45 Dc6 c4 46 Dc4: Dd1 47 Ka2 Df3: 48 De6 Tc7 49 Db6: Dd5 50 Db3 Dc4 51 Dc4: Tc4: (Het volgende gedeelte geeft een uitstekende indruk van de nog zeer zwakke eindspelbehandeling van deze computers) 52 Tb7 Kg6 53 h5 Kh6 54 Tb5 a4 55 Kb2 Te4 56 Tf5 Tc4 57 Tf6: Kh5: 58 Td6 ('Bezet een open lijn met een toren'. Steeds weer valt mij een sterke gelijkenis tussen computerschaak en damesschaak op. Beide kunnen ze perfect allerlei strategemen onthouden, maar ze passen die lukraak toe) 58 .. Tc5 59 Td4 Tb5 60 Ka3 Tb3 61 Ka4: Tc3: 62 Kb4 Tc8 63 f3 Tb8 64 Kc5 Tc8 65 Kb4 Tb8 66 Kc3 Tc8 67 Kd3 Th8 ('De toren hoort achter de vrijpion') 68 Td5 Kg6 69 f4 h5 70 e4 h4 71 Td6 Kf7 72 e5 h3 (Nu staat wit al verloren) 73 Td7 Ke6 74 Td6 Ke7 75 f5 h2 76 Te6 Kf8 79 Tf6 Ke7?? 80 Ke4?? (Werkelijk onbegrijpelijk) 80 .. h1D en mat op de 87e zet. 0 - 1

Tijd Sargon: 1.18. Tijd CCSV: 4.26.
Wie had gedacht dat de techniek ooit nog zover zou voortschrijden dat je zulke zettenreeksen in volle ernst zou zitten overtikken?

Partij 10. CCSV (9)–Sargon (4): De match werd tenslotte besloten met partij 2. 1 - 0
Terecht, want dat was ook de leukste partij.

Een duidelijk overwicht dus voor Sargon, zeker gelet op de tijd. Iemand anders moet maar een match houden met gelijke tijd, ongetwijfeld zal de score dan gunstiger uitvallen voor Sargon.

Zoals gezegd is de nieuwe Chess Challenger ook niet veel sterker dan de vo-

Tim Krabbé: Micro nieuws

Chess Challenger Voice – Sargon 2.5 – Chess Challenger Sensory Voice
Sargon 3.5 – Boris Experimental – Chess Champion Super System III – Boris Handroid

(Bron: Schaakbulletin nummer 155 – oktober 1980) (photo copyright © by www.schaakcomputers.nl/) (600 dpi)

Chafitz**MULTISPIEL-COMPUTER**Mit dem Schachmodul **SARGON 2,5**

Die intelligenten Spiele aus den USA

Das SARGON Schachcomputer-Programm

SARGON ist bei weitem das spielstärkste Schachprogramm für sog. Mikrocomputer. Es debütierte im März 1978, als im Rahmen des zweiten West Coast Computer Faire in Kalifornien ein Turnier für Mikrocomputer veranstaltet wurde. **SARGON** gewann das Turnier überlegen mit fünf Siegen – keinem Unentschieden oder Verlust!

Im Dezember 1978 nahm ein verbessertes **SARGON 2**-Programm an der 9. Nordamerikanischen Schachcomputer-Meisterschaft teil, als Mikrocomputer unter Giganten! Bei dieser Gelegenheit besiegte das **SARGON 2** das AWIT-Programm, das auf einem rund fünf Millionen Dollar teuren AHMDAL-Computer lief. **SARGON 2** als David unter Goliaths beendete diese Meisterschaft als Dritter!

SARGON 2,5 (die Weiterentwicklung des **SARGON 2**, nun auf dem Chafitz-Computer laufend) gewann in London die Europäischen Mikro-Schachcomputer-Meisterschaften, die vom 1. bis 3. November 1979 unter der Leitung des Internationalen Schachmeisters David Levy abgehalten wurden. An diesen Meisterschaften waren nicht nur Serienprodukte, sondern auch von Elektronikern als Hobby (zum Teil unter grossen Kosten) hergestellte Einzelanfertigungen sowie Prototypen zugelassen. **SARGON 2,5** gewann die Meisterschaften, erst auf dem sechsten Platz folgte der erste in Serie gefertigte Konkurrent!

Abgesehen von der Spielstärke, ist auch die Vielfalt der Bedienungsmöglichkeiten eine kleine Sensation. Bei den mit einem Sternchen * bezeichneten Konstruktionsmerkmalen handelt es sich um solche, über die beim Erscheinen dieses Prospektes (Februar 1980) kein anderes in Serie hergestelltes Fabrikat verfügt.

– **AUSWECHSELBARES MODUL *** Ein grosser Vorteil des auswechselbaren Moduls besteht darin, dass Sie bei eventuellen Fortschritten in der Programmier-technik nur das Modul und nicht den Computer ersetzen, um mit Ihrem Gerät stets auf dem neuesten Stand der Technik zu sein.

Der Computer, der dank austauschbarem Modul nie langweilig wird und nie veraltet.**Chafitz / Applied Concepts MGS Sargon 2.5 (release 1979)**(photo copyright © by www.schaakcomputers.nl/)

rige, de Voice. Wel heeft de Sensory een aantal gimmicks, waarvan er een paar handig zijn. Je voert de zetten nu in door op de velden zelf te drukken, er floepen dan lampjes aan op de velden waarvan en waarheen de computer zijn zet wil doen. Vooral het systeem om stellingen op zetten is daarmee enorm veel simpeler geworden. De stem blijft vooral hierbij een steun. Er is nu ook een klok die gewoon en 'countdown' kan worden gebruikt en die alle tijden per zet en cumulatief bijhoudt. Ideaal voor testers. Er is nu ook een toevalsgenerator die met de 'strong'-knop kan worden uitgeschakeld, maar die verder alleen in naam lijkt te bestaan. Wel voor variatie zorgt de tot 64 varianten uitgebreide openingsbibliotheek. Plezierig is de mogelijkheid CC's denkproces te onderbreken.

De overige gimmicks zijn kenmerkend: men mikt liever op de markt van *slechte* schakers want die is veel groter dan die van de goede. In deze visie wordt de kracht van het programma inderdaad bijzaak zodra het sterker is dan 99 procent van de schakers, en dat was bij de gewone Voice al zo.

Nu kan men dus een (half november verkrijgbare) partijschrijver aansluiten, je kan de computer laten aanwijzen hoe de stukken gaan, en in het geheugen zitten 64 'Greatest Games'; 64 beroemde partijen van wereldkampioenen. Je kan ze voor een gekozen kleur spelen en krijgt telkens twee kansen om de zet te raden; de computer houdt je score bij. Dat is in ieder geval gemakkelijker dan met een papieren tje langs een bladzij te schuiven.

Maar als het om echt schaken gaat had toch beter de absoluut onmisbare herhalingsregel kunnen worden ingevoerd en de minorpromotie. Ook het denken

in de tijd van de tegenstander en de blundertoets (Sargon) zouden voorrang hebben verdiend,

In de Sensory Voice zijn weer 9 nivo's plus het 'eeuwig denkende' nivo H, maar alle zijn ze gekortwiekt; nivo 9, het sterkste, denkt gemiddeld 5 minuten per zet. Bij de gewone nivo's is er nu geen enkel meer dat een simpel mat in drie ziet, en nivo H kapt zichzelf na hooguit 10 uur af, meestal veel eerder. Ik heb CCSV aan het grootste deel van van mijn eerdere testbatterij onderworpen, en ik verzoek de echte liefhebber dan ook weer de resultaten in de kantlijn van SB 148 en/of SB 152 in te vullen. Over de hele linie blijkt nog steeds het enorme overwicht van Sargon. (De bladzijnummers zijn die in SB 148)

blz. 138, Karpov-SS III.

Ook CCSV verliest, maar langzamer dan de Voice: 1 .. Db8 2 Pe7 Kh7 3 Le4 f5 4 Db8: Ta2 5 Kg3 Tb8: 6 gf5 Lb3 7 f6 Kh8 8 Kf3 e2? 9 Tg1 Ld1 10 Kf4 e1D (22') 11 Te1: Lh5 12 Tg1 Pb3 13 Tg7 Tf2 14 Ke5 Tf5 15 Lf5: 'I lose'

blz. 140, Saavedra.

Hier strandt CCSV, op H nog wel, al snel tegen zichzelf: 1 c7 Td6 2 Kb5 Td5 3 Kc6?

blz. 140, Keres-Cholmov.

5 is het laagste nivo waarop CCSV 1 .. Dg4 vindt; in 1'05". Het merkwaardige verschijnsel doet zich echter voor dat hij op de hogere nivo's 6 en 8 in meer tijd (3') een zwakkere (Dh5) speelt. Dit herhaalde zich bij andere stellingen; je kan die nivo's 6 en 8 dus maar beter overslaan.

Czach-Kipke:

1 Td2 vanaf nivo 4 (56")

Indisch probleem:

1 Lc1 in 12'20" (overweegt het, op H, al na 5'). Als ik hieronder een twee-

Tim Krabbé: Micro nieuws

Chess Challenger Voice – Sargon 2.5 – Chess Challenger Sensory Voice
Sargon 3.5 – Boris Experimental – Chess Champion Super System III – Boris Handroid

(Bron: Schaakbulletin nummer 155 – oktober 1980) (photo copyright © by www.schaakcomputers.nl/) (600 dpi)

de tijd vermeld, is dat de tijd waarna CCSV de tenslotte gespeelde zet al bleek te overwegen.

Campbell: (witte loper op h6, niet g6!) Hier kwam CCSV (H) absoluut niet uit, ook niet in de stelling na 1 Ld2 h2 en zelfs niet uit die na 2 La5 h1D. Dat wijst op een toch beperkt beheersen van de patregel (die hij wel kent), zoals dramatisch gedemonstreerd wordt in de stelling (Wit: Kd3, Zwart: Ka1, a2). Op nivo 9 gebeurt hier 1 Kc4?? (49"). Voice kampt ook met dit euvel.

blz. 141, Teschner-Flad:

1 Td8 in 2u. 45' (H)

Bagirov-Cholmov:

1 .. Te2 in 1'03" (nivo 5) (Op 6 in 3': 1 .. Te4?)

Liepnitzky-NN:

1 De6: in 57" (nivo 5)

Csulits-Bade:

1 Te1? in 3'08" (nivo 7). Op H:

1 Td2! in 3u.36' (45')

blz. 142, Nenarokov-Grigoriev:

1 .. Lc2 (nivo H stopgezet na 30')

Tweezet Loyd:

1 Te3 in 1'01" (H)

Bristol probleem:

1 Th1 in 1 u. 33' (H)

'Steinitz gambiet':

1 Ke2 in 1 u. 15' (H)

blz. 144, Kortsjnoi-Karpov:

1 .. Pf3 alléén op H, in 25'37" (v.a. 20'). Zonder 'strong'-toets overweegt CCSV na 20' óók 1 .. Pf3 maar speelt tenslotte na 51': 1 .. Tf6.

blz. 145, Voice-CC 7:

1 Kh5: in 3'41"; het verbluffende 1 g4 van de Voice vond ik hier niet terug.

blz. 146, (1 Lb1): 1 Ld3? na 2' (H).

Comb. 1 Ta1:

Dit vond CCSV op geen enkel nivo, ook niet op H (1 Tc2 in 5'53"). Bah! Sargon kon het ook niet, maar als je

eerst zijn zettenteller op 30 brengt wél zo bleek me later. Oorzaak: na 30 zetten bepaalt hij dat het eindspel is aangebroken, en dat verandert zijn programma kennelijk. Hij speelde op die manier (nivo 6) in 4'26" inderdaad 1 Ta1, maar verblufte mij na 1 .. Kb3 met 2 Ta2:

(1 .. Tc5): Vindt hij in 59" (nivo 4), maar in 32" op nivo 5.

Schlechter-Perlis:

1 Ta7: alleen op H in 1 u.07' (13')

blz. 147, (4 .. Pe3):

Alleen op H in 1 u.39' (10')

Zeekadettenmat:

1 Pe5: in 1 u. 42' (H) (56')

Réti-Tartakower:

1 Dd8 op H in 1 u. 21' (56')

blz. 150: 'Spasski-Fischer':

1 Ke2: in 24'58" (H)

Nog twee stellingen uit SB 152:

blz. 437, Doorbraak 1 g6:

1 Ka2: in 53" (H)

Carlier-Timman:

1 Ld5 op nivo 5 in 1'52" (1'17").

Mijn advies: koop de Sensory Voice want hoe eerder die dingen op zijn, hoe eerder Fidelity de volgende Challenger op de markt zal brengen, die dan hopelijk wél schaaktechnisch een grote vooruitgang zal betekenen.

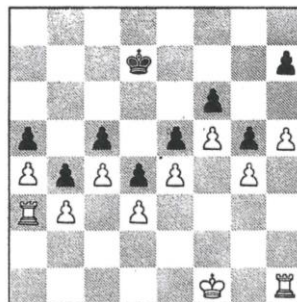
Ook de rivaal, Applied Concepts, schijnt zich echter voorlopig met gimmicks bezig te houden. Alle beloofde nieuwe modules laten op zich wachten; wél is er nu, of komt er binnenkort Boris 'HANDroid'. Ook die werkt met het 2.5 programma, maar met hem kan je eindelijk geheel onbelemmerd schaken. Hij leest je zetten van het bord af, denkt, en dan komt er een armpje uit hem dat de stukken verplaatst.

Betere illustratie van de stagnatie in het computerschaak zou ik niet kunnen bedenken. Steeds minder geloof

ik ook dat de brute force methode ooit een grootmeester kan opleveren. Ik heb daarom een stelling bedacht waarvan iedere redelijke schaker de oplossing in seconden kan zien, maar waarvan ik denk dat geen enkele computer hem ooit zal kunnen oplossen.

P.S.

De uitslag van de match Sargon (4)–CCSV (9) bleek inderdaad geflatteerd voor de laatste te zijn. Ik speelde nog vier partijen, die met 3.5-0.5 door Sargon werden gewonnen. De totaaluitslag dus: 8-6 voor Sargon en zonder de dubbele partijen: 7-3.

Wit speelt en wint.

Tim Krabbé: Micro nieuws

Chess Challenger Voice – Sargon 2.5 – Chess Challenger Sensory Voice
Sargon 3.5 – Boris Experimental – Chess Champion Super System III – Boris Handroid

(Bron: Schaakbulletin nummer 155 – oktober 1980) (photo copyright © by www.schaakcomputers.nl/) (600 dpi)